

bliver en Rettelse af mulige Fejl i det bestaaende, og bliver en Udvikling paa Frihedsgrundsætningernes Bane, som fører fremad til, at det fri Erhverv i saa vid Udstrækning som muligt staar til Raadighed for alle, og at der derigennem kommer det størst mulige Held og den størst mulige Lykke for Næringslivet, som det i det hele taget er muligt, at der kan komme i et menneskeligt Samfund. Dermed skal jeg lykønske Sagen paa dens videre Gang. Jeg ønsker, at der maa blive arbejdet alvorligt paa den, og har ogsaa Haab om, at Sagen kan blive gennemført en Gang, og helst snarest mulig, men dog ogsaa med fornøden Tid til de ønskelige og ikke ringe Overvejelser, der ere nødvendige til at føre Sagen igennem.

Dusen: Hvis jeg kunde vinde den Overbevisning, at det overhovedet var nødvendigt for Næringslivet og i Særdeleshed for det mindre Haandværksbrug og den mindre Handelsstand omkring i Byerne, at vi kom til saadanne Foranstaltninger, som det foreliggende Lovforslag gaar ud paa at kræve, jeg siger, hvis jeg kunde vinde den Overbevisning, at det var en Nødvendighed for at beskytte det mindre Haandværk og den mindre Handel, vilde jeg være i Stand til at gaa med vidt, endogsaa overordentlig vidt, fordi jeg nærer den Overbevisning, at Opretholdelsen af Mellemstanden i Byerne er en saa vigtig Ting, at Samfundet i dens Helhed gerne og villigt bør bringe Osre for den Sag; at jeg ikke tror, at det er saadant, skal jeg senere komme til. Jeg tror ikke, at Tilstanden er den, at der behøves saa store Indskrænkninger, som det foreliggende Forslag gaar ud paa at kræve. Det er jo sikkert nok, og det er ogsaa sagt tit og ofte, at ved Loven af 29de December 1857 var det et meget stort Spring, der blev gjort, at man fra de bestaaende Lavsforhold, fra de mange bestaaende Indskrænkninger, og fra det store Bærn, der den Gang var om Haandværket, pludselig sprang ud i en Næringsfrihed, som man ikke, i det mindste her til Lands, havde kendt tidligere. Det er jo ganske sikkert, at det var saadant, og det er i sin Orden, at, efter at de næringsdrivende havde fundet sig paa det, det saa ogsaa mødte nogen Modstand fra deres Side, og mødte den vel allerede, før man

var naaet til at faa den bestaaende Næringslov. Men at denne Modvilje vel ogsaa i Aarenes Løb paa visse Omraader i ethvert Tilfælde har trivedes og vokset adskilligt, det er vel nærmest ogsaa det, der har givet Anledning til et Par enkelte Indskrænkninger, som vi have faaet ved Loven af 2den Juli 1870 og 3dje Maj 1873. Denne Misfornøjelse fra de næringsdrivendes Side med det friere Forhold inden for Næringslivets Omraade var jo vel maaste efter de Tilstande, vi havde levet under, saare berettiget; men som der er gjort gældende her fra med ikke saa lidt Styrke, og som alle, der ville se det, ikke kunne lukke Øjnene for, er det saaledes, at vi under den Tilstand, som har eksisteret for Næringslivets Vedkommende, siden Næringsloven af 29de December 1857, dog har haft en Udvikling, baade hvad Haandværk og Handelen angaar, saa vel som hvad hele vort øvrige Næringsliv angaar, som vi ingen Sinde have kendt tidligere. Jeg er derfor ikke saa lidt af den Mening, at en hel Del af de Ting, som den bestaaende Næringslov faar Skylden for, har den i Virkeligheden ikke og kan ikke bære Skylden for. Den Kamp, der jo for Tiden eksisterer og i en Række Aar har eksisteret for Tilværelsen, og som synes at blive haardere og haardere, antager jeg, naar det kommer til Stykket, alligevel ikke den bestaaende Næringslovgivning har gjort synderlig til at forstærke. Den vilde alligevel have været, fordi vi ikke vilde have funnet stærke Fremskridt ude, ikke funnet holde Fremskridtene nede, selv om vi ogsaa et Øjeblik, hvilket jeg i øvrigt vilde antage for en Umulighed, havde befundet os under de Forhold, der bestod, hvad Næringslivet angaar, for Næringsloven af 29de December 1857. — Naar man nu ser paa det foreliggende Forslag, og da navnlig paa de indskrænkende Foranstaltninger, som det gaar ud paa at gennemføre, støder jeg for mit Vedkommende først an paa de Bestemmelser, som Lovforslaget træffer over for Aktieselskaber, Selskaber med begrænset Ansvar, Andelsforeninger, Brugsforeninger og lignende. Jeg tror nemlig, at de Bestemmelser, som Lovforslaget der søger at ville træffe, de hindrende Bestemmelser, som i Virkeligheden de fleste af dem ere, saa at sige alle sammen nødvendigvis maa blive omgaaede, og hvis